

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

Správa o motivačných faktoroch mladých ľudí

Autori:

Ing. Darina Čierniková

Mgr. Lukáš Látal

PaedDr. Mgr. Gabriela Mezeiová, PhD.

Ing. Vladimír Peter

Mgr. Tibor Škrabský

Ing. Martin Šturek

2018, Rada mládeže Žilinského kraja, Rada dětí a mládeže Moravskoslezského kraje

Obsah

Úvod	3
Oblasti zapojenia	4
Bariéry zapájania	10
Bariéry z pohľadu nezapojených osôb	10
Bariéry z pohľadu vedúcich	11
Motivačné faktory	12
Kompetencie	14
Záver	19
Realizátori projektu	20

Zoznam grafov

Graf 1: Zapojenie sa do dobrovoľníckych aktivít - celá vzorka	4
Graf 2: Zapojenie sa do dobrovoľníckych aktivít - SR	5
Graf 3: Zapojenie sa do dobrovoľníckych aktivít - ČR	5
Graf 4: Oblasť zapojenia - SR a ČR	7
Graf 5: Dobrovoľníci a potenciálni dobrovoľníci	9
Graf 6: Kompetencie - celá vzorka	15
Graf 7: Kompetencie - nezapojení	15
Graf 8: Kompetencie - dobrovoľníci bez vedúcich	16
Graf 9: Kompetencie - vedúci	16
Graf 10: Dôležitosť kompetencií	17
Graf 11: V ktorej kompetencii sa chceš zdokonaľiť?	18

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Oblasť zapojenia - dobrovoľníci	6
Tabuľka 2: Potenciálna oblasť zapojenia - aktuálne nezapojení	8
Tabuľka 3: Bariéry podľa nezapojených	10
Tabuľka 4: Bariéry podľa vedúcich	11
Tabuľka 5: Motivačné faktory	13
Tabuľka 6: Kompetencie	14

Úvod

Táto správa je výsledkom spolupráce Rady mládeže Žilinského kraja (RMŽK) a Rady dětí a mládeže Moravskoslezského kraje (RADAMOK) na projekte MAYDAI - Motivation and Youth Do an Innovation, podporeného z programu Európskej únie Erasmus+. Autorsky sa na jej príprave podieľali experti nominovaní oboma organizáciami.

K skúmaniu motivačných faktorov mladých ľudí nás viedol problém nezájmu mladých ľudí a potreba identifikovaná pracovníkmi s mládežou zvýšiť ich zapojenie do dobrovoľníckych aktivít i do aktivít v ich okolí.

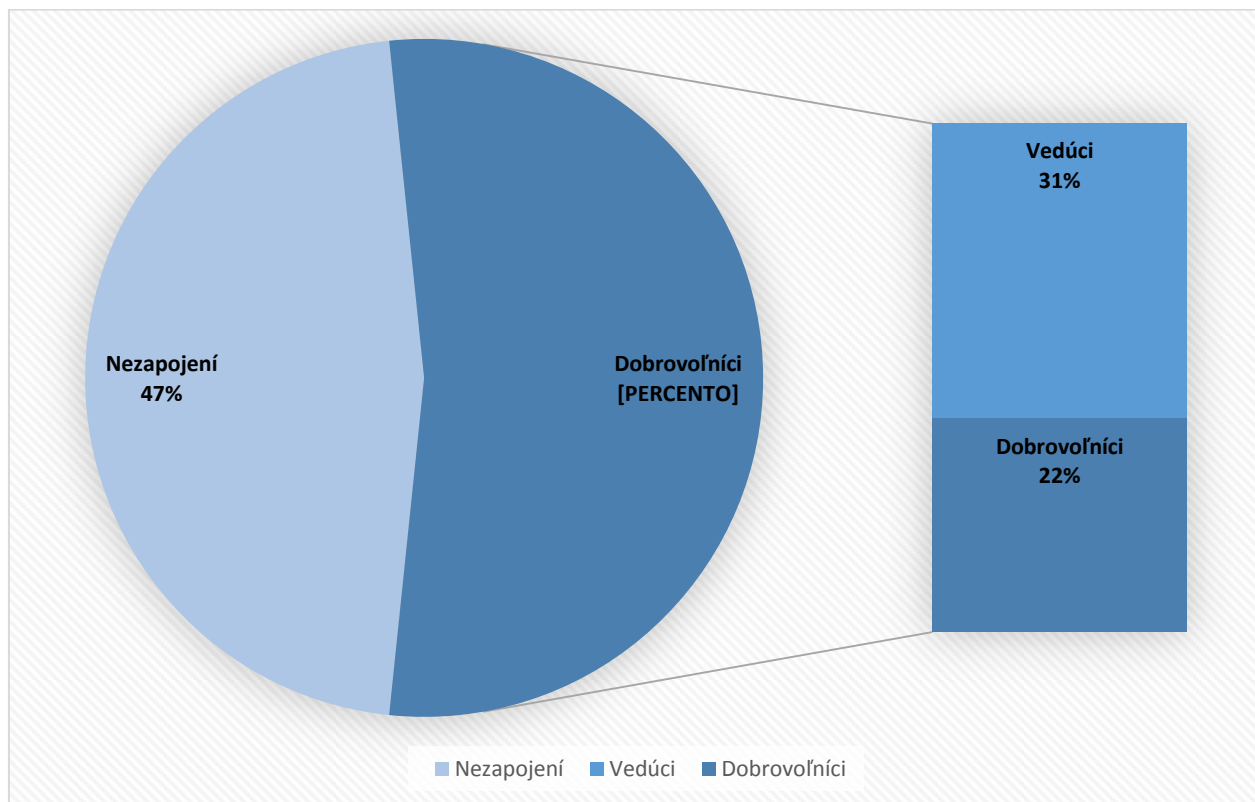
Správa je vypracovaná na základe realizovaného prieskumu v rámci Slovenskej republiky a Českej republiky. Inovatívnym prvkom v tejto správe je prepojenie a porovnanie názorov a postojov mladých ľudí s názormi a postojmi pracovníkov s mládežou a mládežníckych vedúcich, čo prináša širší a komplexnejší obraz aktuálneho stavu.

Do dotazníkového prieskumu sa zapojilo spolu 1047 respondentov v priemernom veku 19 rokov (18,8 rokov v SR; 20,5 rokov v ČR); 126 z nich z Českej republiky, 921 zo Slovenska. Pri vyhodnocovaní odpovedí sme respondentov rozdelili do 3 vekových skupín: 1. do 15 rokov, 2. 16-18 rokov a 3. nad 18.

Oblasti zapojenia

Prvá a základná otázka sa respondentov pýtala, či sa zapájajú do dobrovoľníckych aktivít. 558 respondentov sa aktívne zapája do dobrovoľníckych aktivít, 489 respondentov sa nezapája. V percentuálnom vyjadrení je pomer zapojených vs. nezapojených 53 % k 47 %.

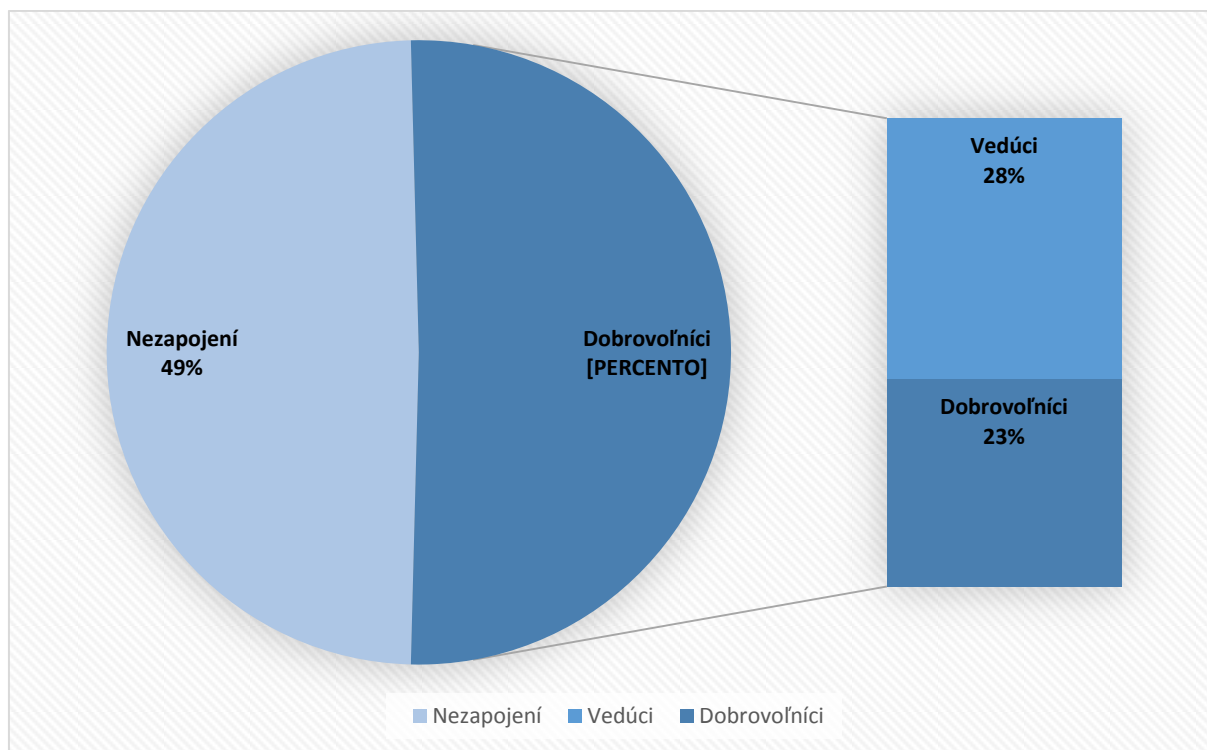
Graf 1: Zapojenie sa do dobrovoľníckych aktivít - celá vzorka

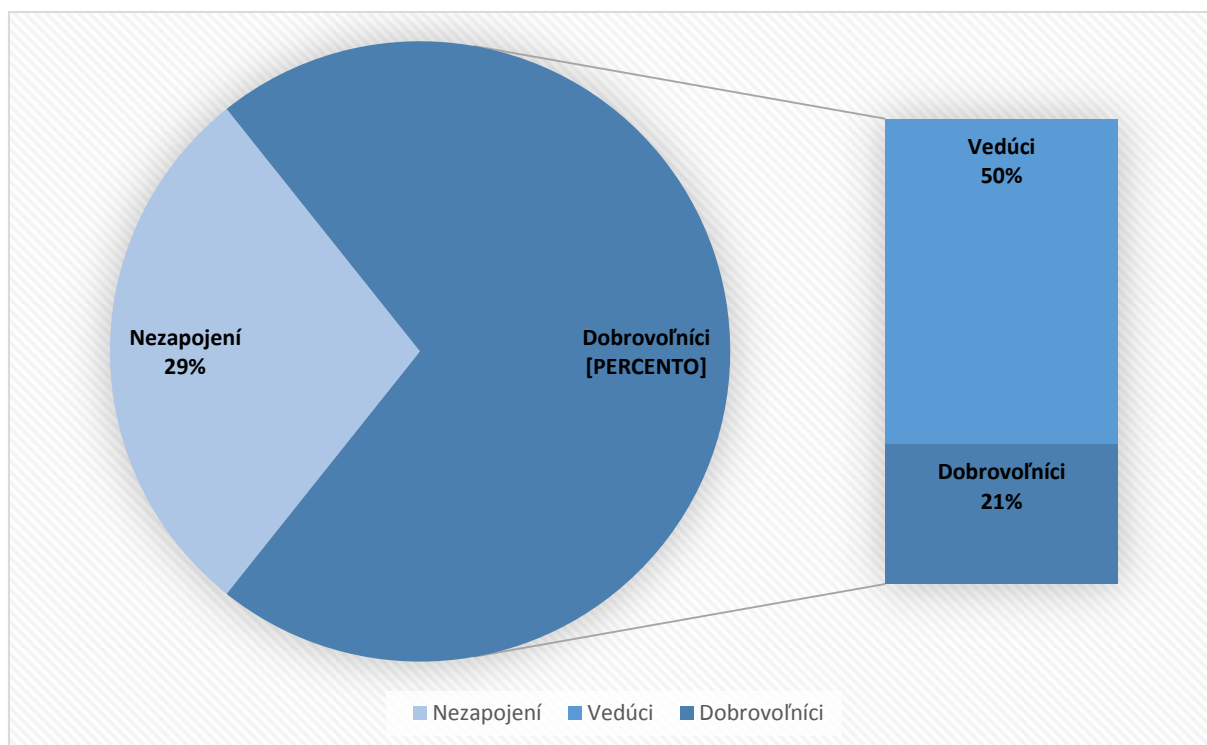
Z vyššie uvedeného počtu 558 aktívne zapojených do dobrovoľníckych aktivít (z celkovej vzorky 1047), pôsobí aj v pozícii človeka, ktorý pracuje s mladými ľuďmi ako vedúci, 324 respondentov (58 % z 558).

Pomer zapojených vs. nezapojených sa v rámci jednotlivých krajín výrazne líši. V Českej republike sa do dobrovoľníckych aktivít z celkového počtu 126 zapája 90 respondentov a 36 sa nezapája (71 % vs. 29 %). V Slovenskej republike sa do dobrovoľníckych aktivít zapája 51 % opýtaných.

Graf 2: Zapojenie sa do dobrovoľníckych aktivít - SR

Graf 3: Zapojenie sa do dobrovoľníckych aktivít - ČR

Na Slovensko pripadá v absolútnom vyjadrení zo 468 aktívne zapojených do dobrovoľníckych aktivít, 261 takých, čo pracujú s mladými ľuďmi ako vedúci (56 % z 468), v Českej republike sa z 90 respondentov

aktívne zapojených do dobrovoľníckych aktivít venuje práci s mladými ľuďmi v pozícii vedúceho 63 respondentov (71 % z 90).

Pri porovnaní so štatistickými údajmi, najmä najnovším výskumom Eurobarometer, môžeme konštatovať, že úroveň participácie na aktivitách dosahuje podobnú úroveň ako je priemer EÚ (53 %), avšak kontrastuje so zisteniami, ktoré platia pre Slovensko. Slovensko sa v prieskume Eurobarometer ocitlo úplne na chvoste EÚ s deklarovanou participáciou mladých ľudí aspoň na jednej dobrovoľníckej aktivite počas posledných 12 mesiacov na úrovni 30 %. V Českej republike je táto hodnota 51 %. Od posledného zisťovania v roku 2014 narástlo percento angažovaných mladých ľudí v Českej republike o 6 %, kým na Slovensku kleslo o 3 %.

Rozdielne výsledky, ktoré môžeme pozorovať na vzorke nášho prieskumu, môžu mať viacero dôvodov. Jedným z nich sú vysoké regionálne rozdiely medzi jednotlivými krajinami SR a rôznou úrovňou vyspelosti a aktivít mimovládnych organizácií. Ak predpokladáme, že väčšina respondentov pochádza zo Žilinského kraja, v ktorom je úroveň aktivít mimovládnych organizácií vysoká, zodpovedalo by to aj regionálnej realite a zároveň ukazovalo, že úroveň participácie sa v tomto regióne približuje európskemu priemeru. Vzorka českej strany bola získaná od respondentov prevažne z Moravskoslezského kraja, ktorý je jedným z najväčších a z hľadiska dobrovoľníckych aktivít najaktívnejších.

V pokračovaní sa dotazník rozvetvil. Ak respondent odpovedal pozitívne na otázku o zapájaní sa do dobrovoľníckych aktivít, následne mal odpovedať na otázku: „Kde sa zapájaš ako dobrovoľník/dobrovoľníčka?“, pričom bolo možné označiť viac možností.

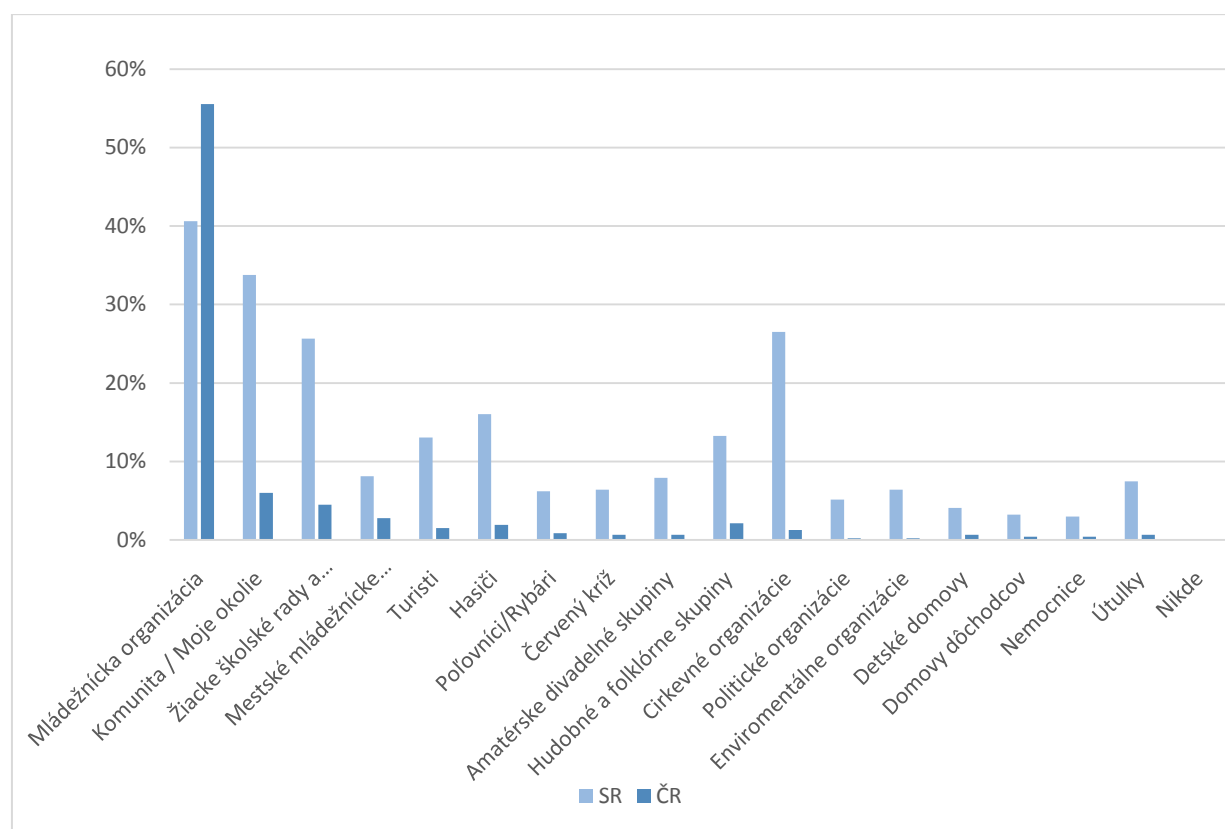
Tabuľka 1: Oblasť zapojenia - dobrovoľníci

	Oblasť zapojenia - dobrovoľníci	Počet odpovedí	%
1.	Mládežnícka organizácia	240	43 %
2.	Komunita / Moje okolie	186	33 %
3.	Žiacke školské rady a študentské parlamenty na škole	141	25 %
4.	Cirkevné organizácie	130	23 %
5.	Hasiči	84	15 %
6.	Hudobné a folklórne skupiny	72	13 %
7.	Turisti	68	12 %
8.	Mestské mládežnícke parlamenty a obecné rady mládeže	51	9 %
9.	Amatérske divadelné skupiny	40	7 %
10.	Útulky	38	7 %
11.	Poľovníci/Rybári	33	6 %
12.	Červený kríž	33	6 %
13.	Enviromentálne organizácie	31	6 %
14.	Politické organizácie	25	4 %
15.	Detské domovy	22	4 %
16.	Domovy dôchodcov	17	3 %
17.	Nemocnice	16	3 %

Z odpovedí vyplýva, že 558 respondentov aktívne zapojených do dobrovoľníckych aktivít pôsobí v širokom spektre organizácií. Celá vzorka dobrovoľníkov (558) vykazuje najvyššie hodnoty pri zapájaní sa do **mládežníckych organizácií** (240 z 558, 43 %); druhý najvyšší počet dobrovoľníkov pomáha **vo svojom okolí a svojej komunite** (186 z 558, 33 %); tretí typ organizácií v poradí sú **žiacke školské rady a študentské parlamenty na školách** (141 z 558, 25 %). **Najmenej dobrovoľníkov** je zapojených v **politických organizáciách, v detských domovoch, domovoch dôchodcov a nemocniciach** (pod 5 %).

Vzorka slovenských dobrovoľníkov vykazuje podobné hodnoty aj poradie ako celková vzorka: mládežnícke organizácie – 41 %, okolie a komunita – 34 %, žiacke školské rady a študentské parlamenty na školách a rovnako aj cirkevné organizácie – 26 %. Vzorka českých dobrovoľnícky aktívnych respondentov sa líši v hodnotách, poradie prvých troch typov organizácií je rovnaké aj v tomto prípade. Najvyššie hodnoty sú vykázané pri zapájaní sa do mládežníckych organizácií – 56 %; druhý najvyšší počet dobrovoľníkov pomáha vo svojom okolí a svojej komunite – 31 %; tretí typ organizácií v poradí sú žiacke školské rady a študentské parlamenty na školách – 23 %; a štvrtú pozíciu majú mestské mládežnícke parlamenty a obecné rady mládeže – 14 %.

Graf 4: Oblast' zapojenia - SR a ČR

Tých, ktorí v prieskume uviedli, že sa nezapájajú do žiadnych dobrovoľníckych aktivít sme sa pýtali, ktoré oblasti by ich najviac zaujali, ak by sa mali v niektorej z tém angažovať. To prináša zaujímavý pohľad na sféry záujmu práve tých, ktorí zatiaľ nie sú motivovaní zapájať sa do dobrovoľníckych aktivít. Ide o

dôležité informácie, keďže nedisponujeme inými zdrojmi alebo porovnateľnými údajmi, ktoré by analyzovali práve túto oblasť.

Tabuľka 2: Potenciálna oblasť zapojenia - aktuálne nezapojení

	Potenciálna oblasť zapojenia - aktuálne nezapojení	Počet odpovedí	%
1.	Útulky	206	42 %
2.	Mládežnícka organizácia	140	29 %
3.	Detské domovy	121	25 %
4.	Turisti	118	24 %
5.	Komunita / Moje okolie	94	19 %
6.	Červený kríž	90	18 %
7.	Enviromentálne organizácie	87	18 %
8.	Nemocnice	87	18 %
9.	Amatérske divadelné skupiny	82	17 %
10.	Hudobné a folklórne skupiny	80	16 %
11.	Hasiči	75	15 %
12.	Domovy dôchodcov	74	15 %
13.	Žiacke školské rady a študentské parlamenty na škole	64	13 %
14.	Poľovníci/Rybári	59	12 %
15.	Nikde	54	11 %
16.	Politické organizácie	47	10 %
17.	Cirkevné organizácie	38	8 %
18.	Mestské mládežnícke parlamenty a obecné rady mládeže	35	7 %

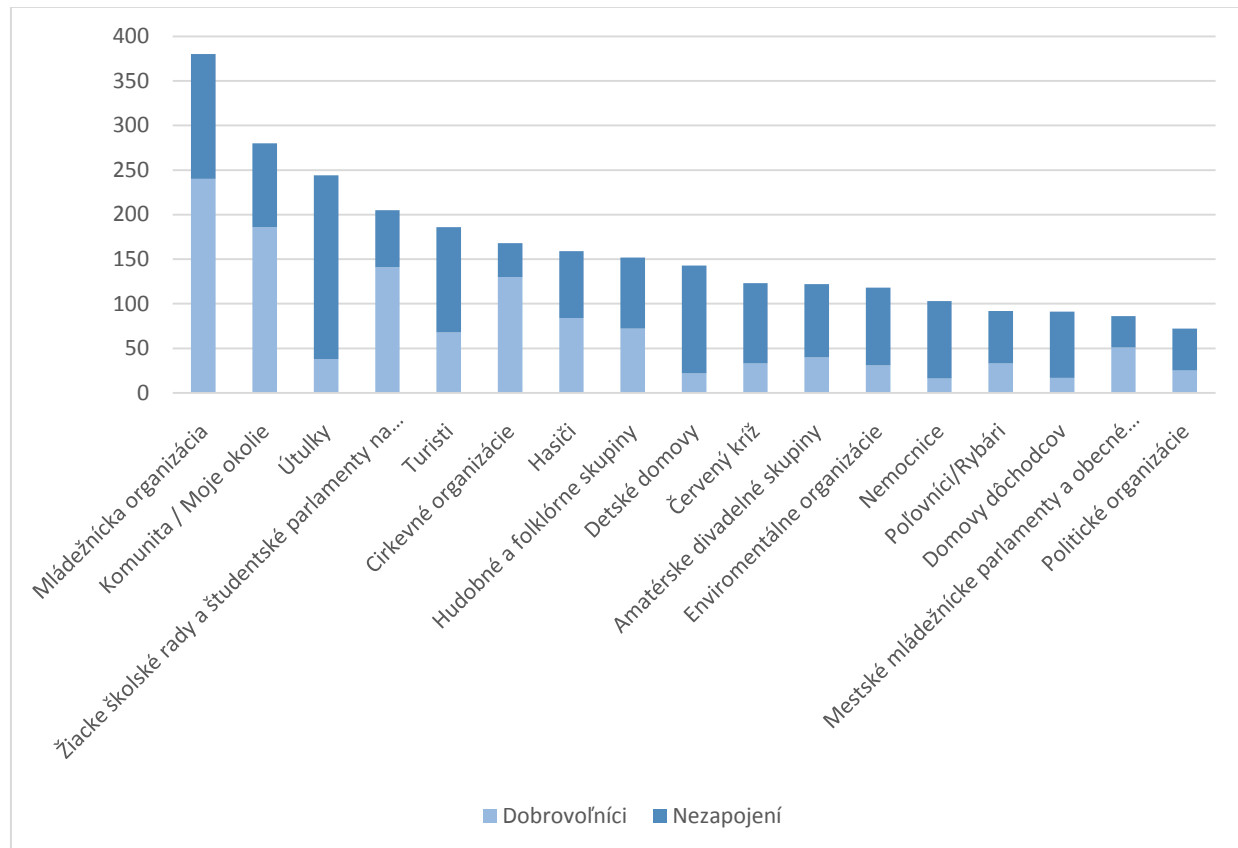
Zo vzorky nezapojených osôb, najviac, až 42 % si vie predstaviť svoje zapojenie do činnosti v útulkoch. Nasledujú mládežnícke organizácie s 29 % odpovedí. Na treťom mieste sú detské domovy s 25 % a tesne za nimi turisti s 24 %.

11 % respondentov sa vyjadrilo, že by nechceli pôsobiť v žiadnej dobrovoľníckej oblasti. Tento výsledok je prekvapujúci – skutočnosť že prekvapujúco málo mladých respondentov reagovalo negatívne - keďže všeobecne sa predpokladá, že mladí ľudia nemajú záujem o voľnočasové aktivity a prevláda všeobecná apatia voči organizovaným aktivitám vo voľnom čase. Uvedený výsledok môže naznačovať, že aktivity mimovládnych organizácií a iných subjektov nemusia byť vždy zamerané na oblasti, ktoré zaujímajú mladých ľudí alebo “na trhu” chýbajú aktivity, ktoré by boli pre potenciálnych dobrovoľníkov zaujímavé a atraktívne. Vo všeobecnosti však možno tento výsledok hodnotiť pozitívne, pretože vyjadruje silný potenciál v podobe záujmu aktuálne nezapojených mladých ľudí.

Pri sčítaní počtu aktuálnych dobrovoľníkov a aktuálne nezapojených mladých ľudí, ktorí si však vedia predstaviť seba ako dobrovoľníka v niektorých konkrétnych oblastiach, a po zoradení jednotlivých subjektov v tejto simulácii je viditeľný posun predovšetkým v prípade **útulkov a turistov**, ktorí by v celkovom počte potenciálnych dobrovoľníkov predstihli aj **cirkevné organizácie, hasičov** či **hudobné a**

folklórne skupiny. Posun v tomto simulovanom rebríčku by zaznamenali aj **detské domovy** (z 15. miesta na 9.) Naopak u **mestských mládežníckych parlamentov** by došlo k výraznému posunu nadol (z 8. miesta na 16.). **Mládežnícke organizácie** a dobrovoľníci pôsobiaci **v komunite** by si zachovali svoje prvenstvo aj naďalej.

Graf 5: Dobrovoľníci a potenciálni dobrovoľníci

V rámci kvalitatívneho zisťovania sme overovali rovnaké otázky aj priamo s menšími skupinami mladých ľudí v Žilinskom kraji. Pri niektorých skupinách bola zjavná neskúsenosť s dobrovoľníckymi aktivitami a členovia skupiny sa nevedeli vyjadriť k jednotlivým otázkam. Na druhej strane pri iných fokusových skupinách sa potvrdila aktivita mladých ľudí v rôznych mládežníckych organizáciách, predovšetkým v žiackych školských radách, v mládežníckych parlamentoch alebo na vzdelávacích akciách neformálneho charakteru (Európsky parlament mladých, Modelové zasadnutie OSN).

Účastníci tiež hovorili o svojich skúsenostiach s pomocou v detských domovoch, útulkoch, v rámci cirkví a domovoch dôchodcov. Tu tak môžeme vidieť koreláciu s dotazníkovým zisťovaním, kde by sa potenciálni dobrovoľníci radi zapojili do týchto oblastí, zrejme však organizovaná ponuka aktivít tohto typu nie je dostatočná.

Bariéry zapájania

Bariéry z pohľadu nezapojených osôb

Ak respondent v dotazníku odpovedal negatívne na otázku o zapájani sa do dobrovoľníckych aktivít, následne mal zaujať stanovisko k jednotlivým bariéram, ktoré ho limitujú pri zapájani sa do dobrovoľníckej činnosti. Z celkového počtu 1047 spadá do kategórie nezapojených 489 respondentov.

V prípade každej bariéry mohol respondent označiť mieru platnosti tejto bariéry, od „neplatí vôbec“, cez „občas platí“ a „často platí“, až po „platí vždy“.

Po zohľadnení počtu odpovedí a priradení váhy jednotlivým možnostiam dostaneme toto poradie bariér: (Prvé 3 bariéry sa potvrdili aj pri použití iných metód pre určenie miery platnosti daných bariér.)

Tabuľka 3: Bariéry podľa nezapojených

Poradie	Bariéry podľa nezapojených	Priemer
1	Mal by som záujem, ale nemám čas	1.42
2	Neviem o žiadnych aktivitách	1.31
3	Nechce sa mi	1.30
4	Mal by som záujem, ale neviem ako sa zapojiť	1.06
5	Viem ako sa zapojiť, ale nemám tam kamarátov	1.00
6	Nevidím v tom zmysel	0.89
7	Mal by som záujem, ale nedovoľuje mi to moja aktuálna situácia	0.84
8	Nič za to nedostanem	0.79
9	Mal by som záujem, ale nemám na to schopnosti	0.76

Najväčšia bariéra predstavená v podobe **nedostatku času** je relatívna, najmä v prípade mladých ľudí. Skutočnosť, že **o dobrovoľníckych aktivitách nemajú informácie** je možné vnímať ako zlyhanie prostredia, v ktorom sa mladí ľudia formujú, ale samozrejme pasívny prístup mladých ľudí rovnako tak nepomáha pri identifikovaní príležitostí seberealizácie a zapájania sa. Bariéra na individuálnej úrovni a to, že **sa jedincovi nechce zapojiť**, je do istej miery opäť prejavom chýbajúcej motivácie zo strany okolia, ale aj prejavom absentujúcej vlastnej motivácie, ktorá by hnala mladého človeka zvnútra. Bariéra v podobe **nevedomosti ako sa zapojiť** je úzko previazaná s nedostatkom informácií o samotných dobrovoľníckych aktivitách, projektoch, či iniciatívach.

Situácia, ktorá nedovoľuje mladému človeku zapojiť sa do dobrovoľníckej činnosti môže mať rozmanité podoby a pozadia, bez doplnkových informácií nie je možné posúdiť relevanciu tejto bariéry ani ponúknuť riešenia na jej odstránenie. Ďalšou z vyskytujúcich sa bariér je **obava zo zapojenia sa bez kamarátov** zapojených už vopred alebo bez kamarátov, ktorí by sa zapojili spolu s daným mladým človekom. Mladí ľudia majú často tendenciu vstupovať do neznámych situácií spolu so známymi ľuďmi, resp. tendenciu zapojiť sa tam, kde ich čaká známa tvár. Obava z neznámeho prostredia je násobne väčšia, ak sa v ňom má mladý človek ocitnúť sám, resp. bez svojich známych. Bariéra v podobe **chýbajúcich schopností** je ľahko transformovateľná do príležitostí, pretože práve dobrovoľnícke pôsobenie je tým menej zodpovedným prostredím, ktoré prehliada chyby a neskúsenosť a je perfektnou platformou na získavanie kompetencií. Chýbajúci **zmysel v dobrovoľníckych aktivitách** môže byť vnímaný z rôznych uhlov – napr. zmyslom pre niekoho môže byť finančná efektivita, ktorá evidentne chýba pri aktivitách dobrovoľného charakteru. Zároveň je veľmi pravdepodobné, že chýbajúci zmysel

spočíva skôr v nevedomosti nezapojeného mladého človeka a/alebo nedostatočnej komunikácii zmyslu dobrovoľníckej činnosti zo strany dobrovoľníckej organizácie/iniciatívy. Bariérou zapojenia sa je aj to, že mladý človek **za svoju aktivitu nič nedostane**. Toto vnímanie je samozrejme obmedzené a veľmi povrchné. Dôvodom môže byť nedostatočná a/alebo neefektívna komunikácia zo strany okolia, ale aj samotných dobrovoľníckych organizácií. V prospech dobrovoľníckeho pôsobenia by slúžilo aj významnejšie uznávanie takéhoto pôsobenia zo strany vzdelávacích inštitúcií (kredit), či budúcich zamestnávateľov (referencia).

Bariéry z pohľadu vedúcich

Na rovnaké otázky sme sa opýtali aj tých, ktorí pôsobia ako mladí vedúci, mládežnícki vedúci a pracovníci s mládežou (spolu 324 respondentov). Podľa ich názoru, najčastejšími dôvodmi prečo sa mladí ľudia nezapájajú do dobrovoľníckych aktivít sú nasledovné:

Tabuľka 4: Bariéry podľa vedúcich

Poradie	Bariéry podľa vedúcich	Priemer
1	Nechce sa im	2.18
2	Nevedia o týchto aktivitách	1.63
3	Nevidia v tom pridanú hodnotu pre seba	1.61
4	Vedia ako sa zapojiť, ale nemajú tam kamarátov	1.53
5	Mali by záujem, ale nevedia ako sa zapojiť	1.47
6	Nevidia v tom pridanú hodnotu pre ich okolie	1.40
7	Mali by záujem, ale nemajú čas	1.36
8	Mali by záujem, ale nedovoľuje im to ich aktuálna situácia	1.14
9	Mali by záujem, ale nemajú na to schopnosti	0.92

Pri komparácii výsledkov obidvoch skupín sme zistili, že podobné názory na prekážky v zapájaní sa majú pracovníci s mládežou aj samotní nezapojení mladí ľudia.

Výzvou teda je samotná motivácia mladých ľudí, keďže, ako je zrejmé, väčšina mladých respondentov by bola ochotná zapojiť sa do nejakého typu aktivity alebo činnosti organizácie alebo prípadne neformálnej skupiny.

Približne 20 % vyššie uvedených respondentov z radov vedúcich pracovníkov s mládežou reagovalo tak, že existujú aj „nejaké ďalšie dôvody, pre ktoré sa mladí ľudia nezapájajú do dobrovoľníckych aktivít“. Medzi tieto dôvody viacerí zaradili skutočnosť, že im dobrovoľnícka služba nepríde „cool“ ani atraktívna, radšej pracujú za finančnú odmenu, chcú predísť vysmievaniu sa zo strany svojich rovesníkov a možným trápny situáciám, individualizmus spojený s karierizmom, ich krajne pravicová orientácia, chýbajúce vzory z detstva, či skoré vzdávanie sa po prvom neúspechu, uzatvorenie sa do virtuálneho sveta, ale aj prekážky na strane príliš premotivovaných rodičov, ktorí zaplňajú voľný čas svojich detí v maximálnej miere. Medzi iné spomenuté možné dôvody, resp. bariéry prečo sa mladí ľudia nezapájajú do dobrovoľníckych aktivít patria aj: slabá propagácia dobrovoľníctva, rodičia/aktuálna doba/škola/spoločnosť nevedie mladých ľudí k takýmto aktivitám, strach zo zodpovednosti aj zo vstupu do nového prostredia a medzi nových ľudí, príslušnosť do skupiny, ktorá si vypĺňa čas inak (napr. aj nelegálnymi činnosťami), ale aj obava z poškodenia svojho renomé a straty sebavedomia.

Motivačné faktory

V dotazníkom zisťovaní sme sa pýtali aj na motivačné faktory, pre ktoré sa mladí ľudia zapájajú do dobrovoľníckych aktivít. Dotazník bol v tejto časti zameraný nielen na tých, ktorí už sú aktívni a ich motiváciu, ale pýtal sa aj tých, ktorí sú momentálne pasívni. Táto skupina mala tiež definovať možné motivačné prvky, ktoré by ich presvedčili zapájať sa do aktivít vo voľnom čase. Zároveň pri každom faktore mohli respondenti vyjadriť mieru motivácie na škále *žiadna motivácia - slabá motivácia - silná motivácia - veľmi silná motivácia*. Poradie jednotlivých motivačných faktorov sme vyhodnocovali na základe váženého priemeru.

Z tabuľky motivačných faktorov pri zapojení sa do dobrovoľníckych aktivít, s uvedením priemerov vykazovaných u jednotlivých skupín respondentov, (dobrovoľníci /bez vedúcich/, vedúci, nezapojení), vyplýva niekoľko skutočností: V prvom rade je evidentné, že **priemery vykazované pri jednotlivých motivačných faktoroch majú podobné hodnoty v prípade dobrovoľníkov a vedúcich**. Rozdiely v priemeroch sú výraznejšie pri skupine nezapojených, v porovnaní so skupinou dobrovoľníkov aj vedúcich.

V druhom rade pri skúmaní najvyšších priemerných hodnôt pridelených jednotlivým motivačným faktorom zistíme, že **motivačné faktory „zabijem nudu“ a „môžem to urobiť podľa seba“ získali najvyššiu priemernú hodnotu u dobrovoľníkov; motivačné faktory „finančná odmena“ a „iná hmotná odmena“ získali najvyššiu priemernú hodnotu u nezapojených mladých ľudí do dobrovoľníckych aktivít**; ostatné motivačné faktory („baví ma to“, „pomôžem niekomu“, „strávim čas s priateľmi“, „môžem niečo zmeniť“, atď.) vykazovali najvyššiu priemernú hodnotu u skupiny vedúcich.

V treťom rade, ak sa zameriame na celú vzorku, zistíme, že **najvyššiu priemernú hodnotu vykazuje motivačný faktor „pomôžem niekomu“**. Po tomto motivačnom faktore nasleduje faktor „baví ma to“ a „strávim čas s priateľmi“. Na štvrtom mieste je faktor „môžem niečo zmeniť“ a na piatom „získam nových priateľov“.

V štvrtom rade, pri skúmaní výsledkov **v skupine dobrovoľnícky nezapojených mladých ľudí vykazuje najvyššiu priemernú hodnotu motivačný faktor „pomôžem niekomu“**. Druhú priečku obsadil motivačný faktor „baví ma to“ a tretiu „strávim čas s priateľmi“. Tesne za časom stráveným s priateľmi nasledujú motivačné faktory „môžem niečo zmeniť“ a „získam nových priateľov“. Z uvedeného vyplýva, že pomoc je jedným z najvyšších univerzálnych princípov a hodnôt. Pocit individuálneho zadostučnenia, naplnenia a/alebo zábavy sa tiež nachádzajú na vysokej priečke a napomáhajú motivácii. Čas strávený s existujúcimi, či novozískanými priateľmi je rovnako veľmi ceneným atribútom z pohľadu mladých ľudí. Uvedené uzatvára možnosť zmeny – predpokladáme, že zmeny situácie k lepšiemu – ktorá je takisto hnacím motorom pomenovaným mladými nezapojenými ako relevantný motivačný faktor. Treba tiež poznamenať, že poradie motivačných faktorov sa takmer nelíši v porovnaní s mladými dobrovoľníkmi: **1. pomôžem niekomu, 2. baví ma to, 3. strávim čas s priateľmi, 4. získam nových priateľov, 5. môžem niečo zmeniť**. Prvá päťica motivačných faktorov pôsobiacich na zapojených dobrovoľníkov a nezapojených mladých ľudí sa zhoduje.

Rozpracovanie týchto motivačných faktorov do konkrétnych akčných plánov a ich aktívne využitie pri snahe zaangažovať aj (zatiaľ) dobrovoľnícky nezapojených mladých ľudí môže byť cestou k úspešnému zapájaniu väčšieho množstva mladých ľudí.

Tabuľka 5: Motivačné faktory

Motivačné faktory	Priemer			
	Dobrovoľníci (bez vedúcich)	Vedúci	Nezapojení	Celá vzorka
Naučím sa niečo nové	1,99	2,10	1,72	1,90
Môžem niečo zmeniť	2,10	2,29	1,87	2,05
Pomôžem niekomu	2,41	2,49	2,16	2,32
Strávim čas s priateľmi	2,34	2,37	1,93	2,16
Získam nových priateľov	2,12	2,18	1,83	2,00
Zabijem nudu	1,55	1,51	1,30	1,42
Finančná odmena	1,32	1,14	1,57	1,38
Iná hmotná odmena	1,20	1,15	1,39	1,27
Nieкто ma pochváli	1,66	1,72	1,51	1,61
Baví ma to	2,35	2,57	1,96	2,23
Môžem to urobiť podľa seba	1,93	2,08	1,78	1,91

Pri porovnaní odpovedí slovenských a českých respondentov sa väčšie rozdiely ukázali v kategórii nezapojených osôb, kde v ČR výrazne viac ľudí odpovedalo, že získajú nových priateľov (najčastejšia motivácia v ČR), nasledovali „pomôžem niekomu“ a „môžem to urobiť podľa seba“. V SR poradie na prvých 3 miestach kopíruje poradie celej vzorky respondentov (1. „Pomôžem niekomu“, 2. „Baví ma to“, 3. „Strávim čas s priateľmi“).

Všeobecne však môžeme konštatovať, že motivačné faktory sú vo veľkej miere podobné či už medzi neaktívnymi mladými ľuďmi alebo tými, ktorí už majú skúsenosť s dobrovoľníctvom (s menšími odchýlkami pri dôležitosti jednotlivých aspektov). Výzvou je v tomto smere ponúknuť aktivity, ktoré mladých ľudí bavia a zároveň môžu stráviť čas so svojimi rovesníkmi v kombinácii s možnosťou niečo zmeniť, ovplyvniť. Práve tieto faktory najviac priťahujú mladých ľudí, aby sa do dobrovoľníckych aktivít zapojili.

Na otázku: „Uvedený zoznam motivačných faktorov možno nebol úplne kompletný. Chceš k nim ešte niečo doplniť?“ Odpovedalo pozitívne 67 respondentov (z tých respondentov, ktorí sa zapájajú do dobrovoľníckych aktivít). Medzi dodatočne identifikované motivačné faktory patrili nasledovné: radosť z odvedenej práce, radosť ostatných a viditeľné výsledky, pocit úspechu a zadosťučinenia, záchrana života, pomoc núdznym, cestovanie po svete, motivovanie ostatných, vďaka, zábava, zmena, osobný rozvoj, vzdelávanie iných/mladšej generácie, zlepšenie dňa/života iných, forma oddychu, možnosť prezentácie svojho dobrovoľníckeho pôsobenia pri hľadaní si práce, ale aj napĺňanie snov, či inšpirácia osobnými príbehmi, s ktorými príde dobrovoľník do styku.

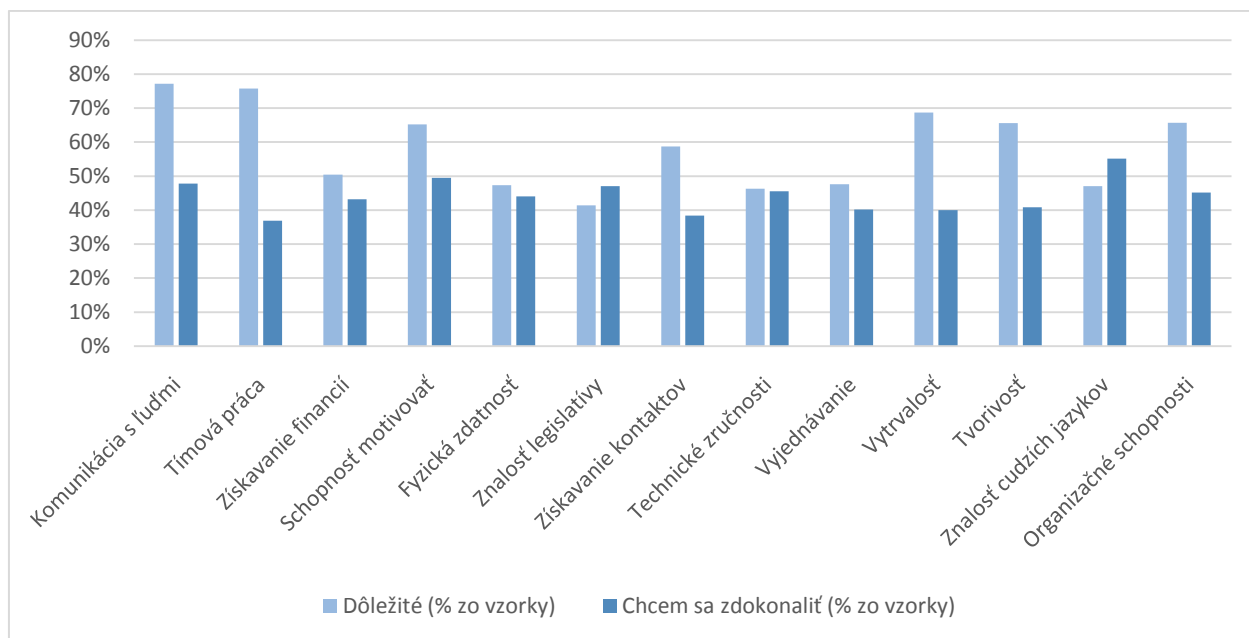
Kompetencie

V oblasti kompetencií sa dotazníkový prieskum zamerlal na to, čo si respondenti myslia, aké kompetencie by mal dobrovoľník mať. Zároveň bolo témou tejto časti aj pomenovanie kompetencií, v ktorých sa chcú opytovaní zdokonaľiť. Nakoniec, tieto dva aspekty boli porovnávané v skupine tých, ktorí sú už do dobrovoľníckych aktivít zapojení a tých, ktorí sú neaktívni.

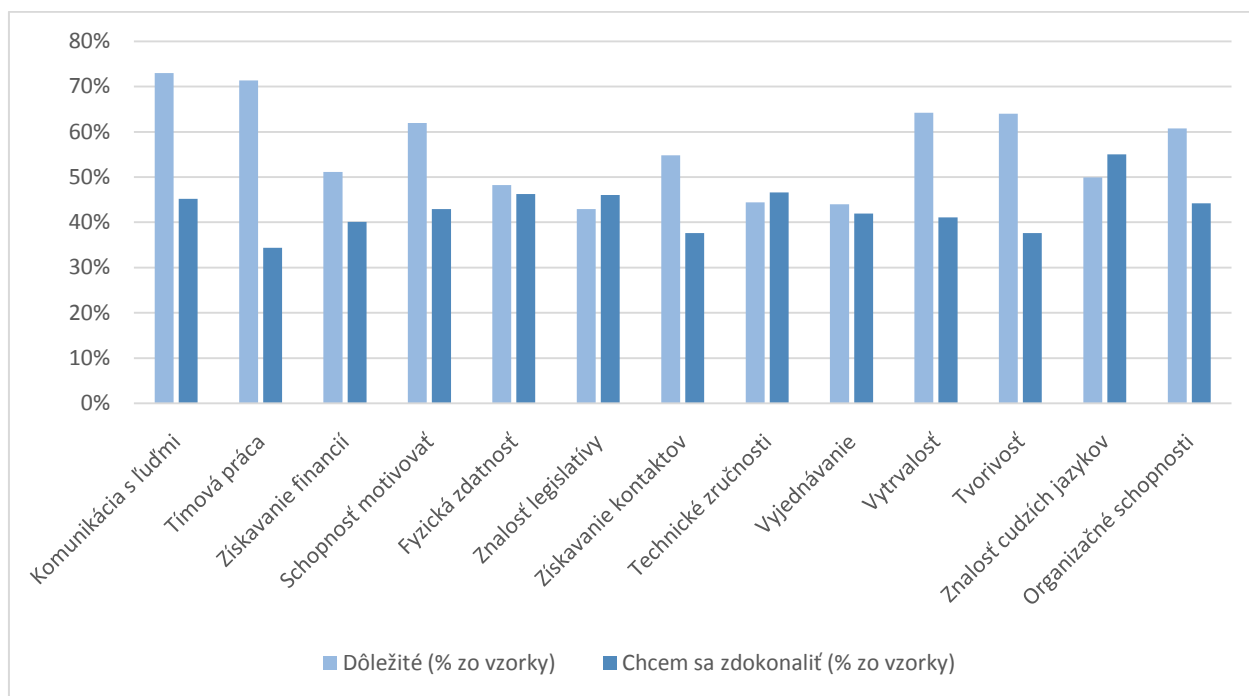
Tabuľka 6: Kompetencie

	Celá vzorka - 1047		Nezapojení - 489		Dobrovoľníci - 234		Vedúci - 324	
	Dôležité	Chcem sa zdokonaľiť	Dôležité	Chcem sa zdokonaľiť	Dôležité	Chcem sa zdokonaľiť	Dôležité	Chcem sa zdokonaľiť
Komunikácia s ľuďmi	77 %	48 %	73 %	45 %	74 %	49 %	86 %	51 %
Tímová práca	76 %	37 %	71 %	34 %	74 %	39 %	84 %	39 %
Získavanie financií	50 %	43 %	51 %	40 %	48 %	44 %	51 %	47 %
Schopnosť motivovať	65 %	49 %	62 %	43 %	63 %	51 %	72 %	58 %
Fyzická zdatnosť	47 %	44 %	48 %	46 %	52 %	44 %	43 %	41 %
Znalosť legislatívy	41 %	47 %	43 %	46 %	38 %	48 %	41 %	48 %
Získavanie kontaktov	59 %	38 %	55 %	38 %	59 %	40 %	64 %	39 %
Technické zručnosti	46 %	46 %	44 %	47 %	45 %	51 %	50 %	40 %
Vyjednávanie	48 %	40 %	44 %	42 %	49 %	39 %	52 %	38 %
Vytrvalosť	69 %	40 %	64 %	41 %	69 %	40 %	75 %	38 %
Tvorivosť	66 %	41 %	64 %	38 %	62 %	45 %	70 %	43 %
Znalosť cudzích jazykov	47 %	55 %	50 %	55 %	50 %	54 %	41 %	56 %
Organizačné schopnosti	66 %	45 %	61 %	44 %	67 %	44 %	72 %	48 %

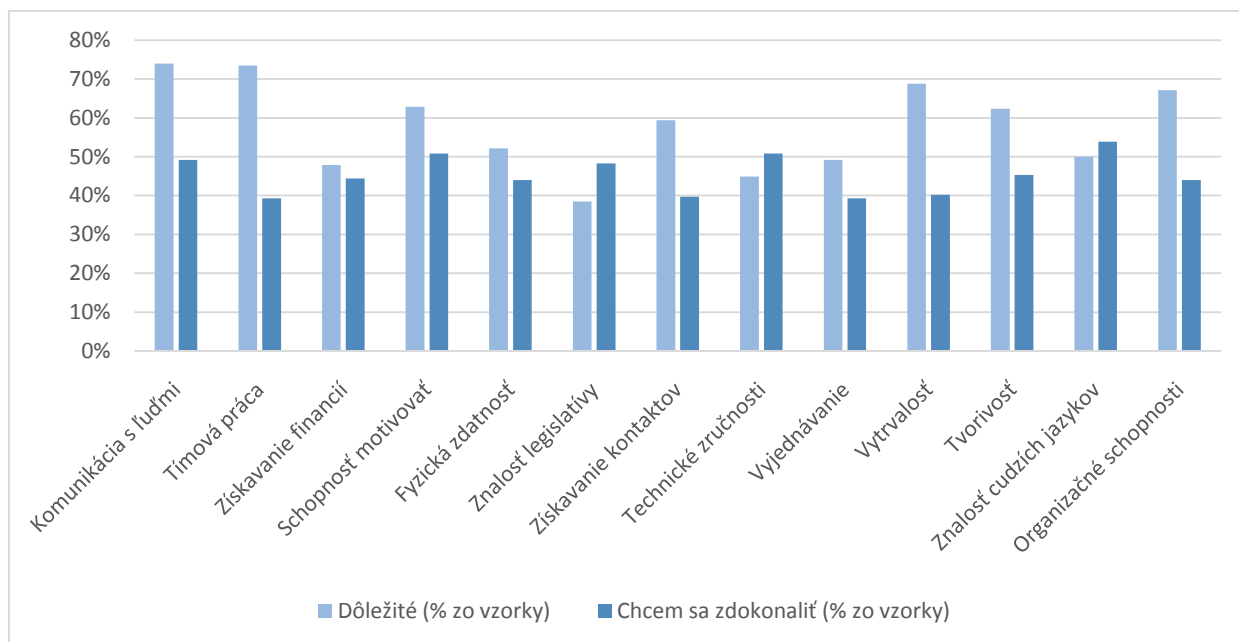
Graf 6: Kompetencie - celá vzorka

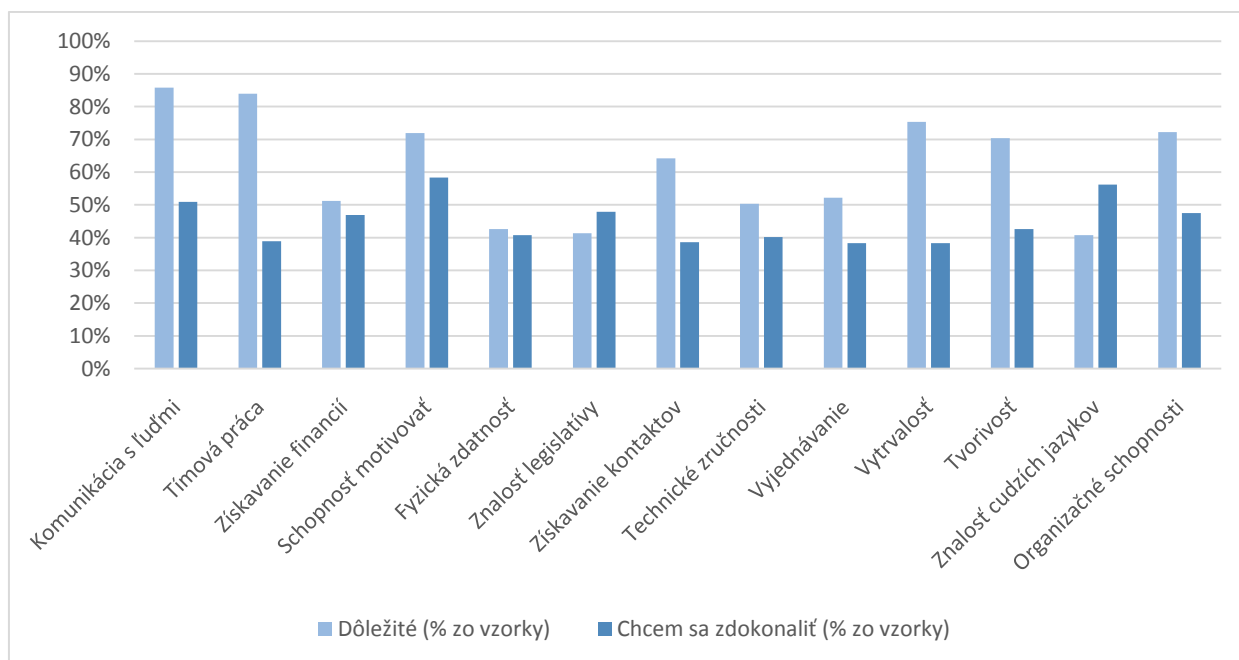
Graf 7: Kompetencie - nezapojení

Graf 8: Kompetencie - dobrovoľníci bez vedúcich

Graf 9: Kompetencie - vedúci

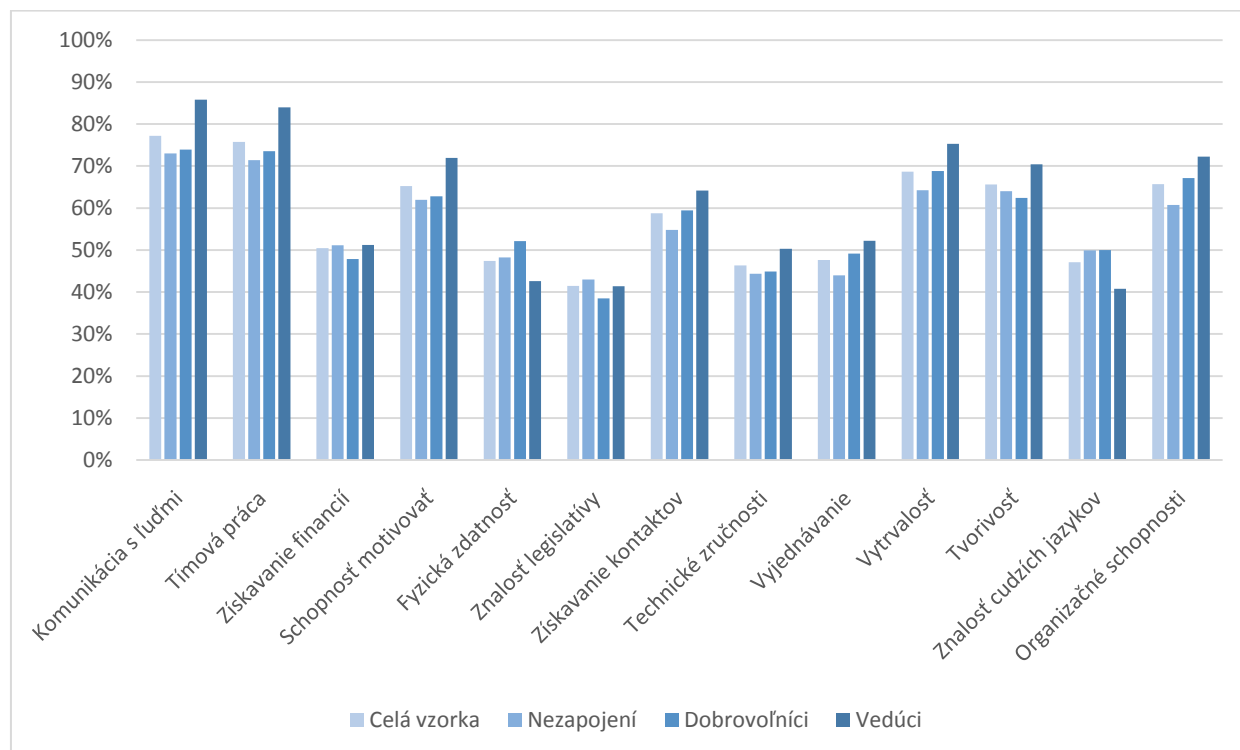
V oboch sledovaných skupinách (zapojení dobrovoľníci a tí, ktorí nie sú zatiaľ aktívni) sa za najdôležitejšiu kompetenciu pokladá **komunikácia s ľuďmi** (77 %). Na rovnakej úrovni sa umiestnila **tímová práca** (76 %). Ako tretiu najdôležitejšiu kompetenciu respondenti udávajú **vytrvalosť** (69 %) a v skupine nezapojených mladých ľudí sa na treťom mieste objavili **organizačné schopnosti** (celkovo 66 %).

Obidve skupiny mladých ľudí a zároveň aj tí, ktorí deklarovali že sú mladí vedúci, mládežnícki vedúci

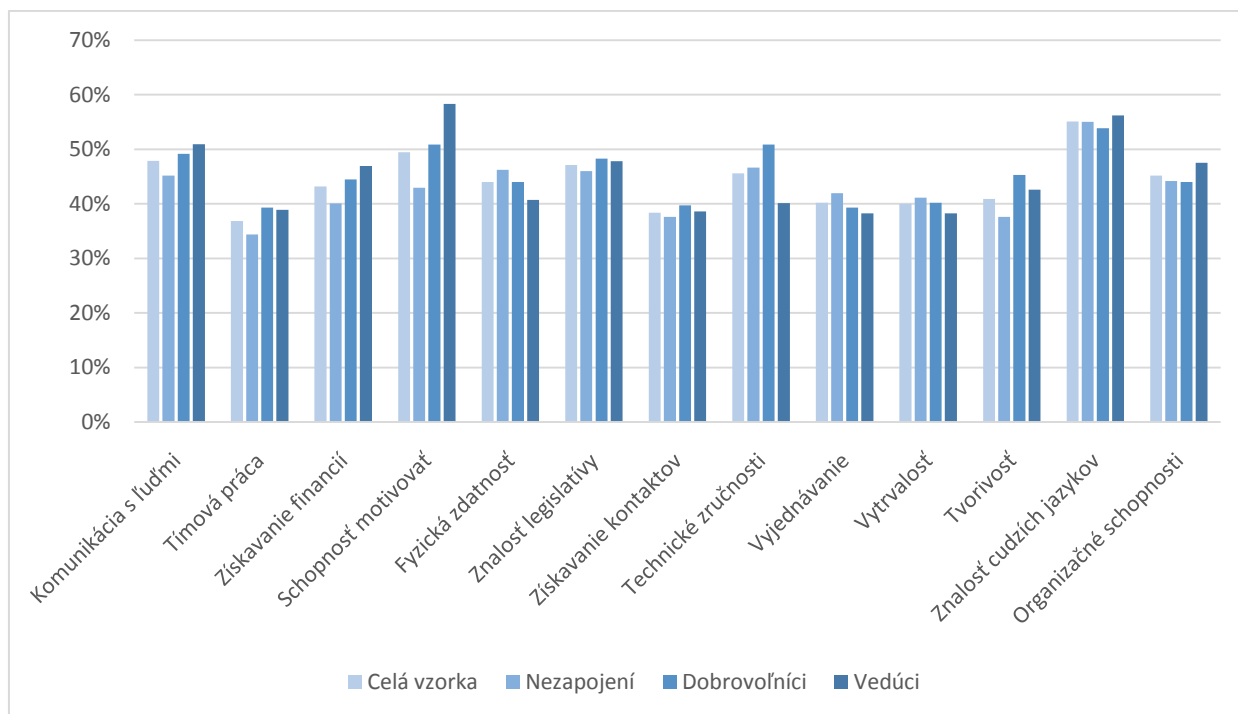
alebo pracovníci s mládežou tak považujú za kľúčové kompetencie rovnaké oblasti. Pri tejto cieľovej skupine bolo dosiahnuté rovnaké poradie ako pri zapojených dobrovoľníkoch.

Ako najmenej potrebné kompetencie pre výkon dobrovoľníctva uviedli respondenti zo všetkých kategórií **fyzickú zdatnosť** (pri tejto kompetencii sa ukázali väčšie rozdiely medzi českou a slovenskou vzorkou, kedy 6,2 % Slovákov uviedlo túto kompetenciu ako dôležitú a len 4,3 % opýtaných z ČR). Medzi najmenej dôležité kompetencie patrilo tiež vyjednávanie a znalosť legislatívy.

Graf 10: Dôležitosť kompetencií

Graf 11: V ktorej kompetencii sa chceš zdokonaľiť?

V ďalšej časti sme sledovali aj tie kompetencie, v ktorých by sa chceli opýtaní najviac zdokonaľiť. Zaujímavým výsledkom v tejto časti zisťovania je fakt, že **znalosť cudzích jazykov** považuje za dôležitú kompetenciu len tretie najmenšie percento opýtaných. Paradoxne, táto kompetencia získala najviac kladných odpovedí pri otázke, v akých oblastiach by sa respondenti chceli najviac zdokonaľiť (55 %). Tento fakt môže byť spôsobený tým, že respondenti odpovedali všeobecne a nie v súvislosti s výkonom dobrovoľníckej činnosti.

Ako druhá najčastejšie sa vyskytujúca odpoveď bola **schopnosť motivovať** (celkovo 49 %). Ako tretia v poradí sa umiestnila komunikácia s ľuďmi (48 %).

Z tohto zisťovania vychádza tiež zaujímavý fakt, že na popredných miestach sa pri skupine nezapojených dobrovoľníkov neobjavila kompetencia „**schopnosť motivovať**“. Zároveň v skupine už aktívnych mladých ľudí sa pomerne vysoko umiestnila potreba zdokonaľiť sa v technických zručnostiach, čo môže vyplývať z ich praktickej skúsenosti a uvedomenia si potreby mať komplexné zručnosti pre výkon dobrovoľníctva.

Najmenej dôležitou kompetenciou, v ktorej sa chcú respondenti zdokonaľovať, je prekvapivo **tímová práca** – len 37 %. Toto zistenie je zaujímavé s ohľadom na to, že práve tímovú prácu označilo 76 % opýtaných ako druhú najdôležitejšiu kompetenciu v rámci zisťovania. Možným vysvetlením je, že respondenti sú presvedčení, že táto kompetencia je u nich dobre vyvinutá, čo je zase v rozpore so všeobecnými zisteniami, v ktorých sa tvrdí, že práve tímová práca je jednou z najmenej rozvinutých kompetencií u súčasnej generácie mladých ľudí.

Na ďalších najmenej populárnych priečkach pre zdokonaľovanie sa umiestnili získavanie kontaktov (38 %) a vyjednávanie spolu s vytrvalosťou (40 %).

Záver

Na základe výsledkov správy konštatujeme a odporúčame:

1. Je potrebné posilniť osvetu a vzdelávanie o význame dobrovoľníckych aktivít a aktivizmu samotného a to nielen pre svoje okolie, ale aj pre osobnostný rozvoj samotných mladých ľudí, keďže istá skupina mladých nevníma tieto aktivity ako potenciál pre ich budúci osobný a profesionálny benefit.
2. V tejto súvislosti je potrebné tiež adaptovať aktivity a ponúkané možnosti tak, aby reflektovali najnovšie trendy medzi mládežou, aby boli tieto činnosti pre nich atraktívne a vytvárali priestor na zaujímavo strávený voľný čas, ktorý je užitočný a zároveň je zábavou s rovesníkmi. Práve na tento aspekt sa zabúda a organizovanie aktivít tradičnými spôsobmi, ktoré boli zaujímavé pred 10 – 20 rokmi, nemá často potenciál prilákať ďalších.
3. Motivačné faktory môžu byť podporené a prezentované rôznymi formami nových metód (napr. vo forme živých kníh), kde osobný príbeh, možnosť sprostredkované príbeh „zažiť“ a personalizácia pozitívnych príkladov môžu byť tiež jednou z ciest podnecovania nezapojených mladých ľudí do dobrovoľníckych aktivít.

Realizátori projektu

Rada mládeže Žilinského kraja

Rada mládeže Žilinského kraja (ďalej len RMŽK) je demokratické, dobrovoľné združenie, nezávislé na politických stranách a hnutiach, ktoré vzniklo v roku 2001.

RMŽK združuje 62 členských organizácií, medzi ktoré patria mládežnícke organizácie, žiacke školské rady a mládežnícke parlamenty.

Cieľom RMŽK je zastupovať oprávnené záujmy detí a mládeže a pomáhať tak pri vytváraní podmienok pre všestranný rozvoj detí a mládeže po stránke telesnej, duševnej, duchovnej a sociálnej na území Žilinského kraja.

Aktivity RMŽK sú dlhodobou zamerané na participáciu, aktívne občianstvo a štruktúrovaný dialóg, ľudské práva a prevenciu, dobrovoľníctvo, prácu s mládežou, zdravie a zdravý životný štýl mladých ľudí.

Medzi najznámejšie aktivity a projekty RMŽK patrí akreditované vzdelávanie Líder žiackej školskej rady, Oceňovanie aktívneho občianstva a ľudskosti, Elektronické simulované voľby mladých ľudí, spolupráca s obcami pri príprave koncepcií práce s mládežou, rozvoj obecný rád mládeže a ďalšie.

Web: www.rmzk.sk

Rady dětí a mládeže Moravskoslezského kraje - RADAMOK

RADAMOK vznikla v roku 2000 ako strešná organizácia mládežníckych neziskových združení v Moravsko-sliezskom kraji. Jej hlavným poslaním je podpora oprávnených záujmov detí a mládeže a podpora svojim členom v metodickkej, personálnej i právnej oblasti.

Združuje viac ako 20 organizácií a zastupuje tak takmer 30.000 detí, mládežníkov, ich vedúcich a inštruktorov.

RADAMOK pôsobí ako strešná podporná organizácia pre neziskové organizácie pracujúce s deťmi a mládežou. Zabezpečuje organizáciám vzdelávanie ich vedúcich, úrazové poistenie a poistenie zodpovednosti pri aktivitách detí a mládeže, mladým ľuďom pomáha získavať prostriedky na ich aktivity, ponúka sieťovanie, participáciu, aktívny dialóg, zabezpečuje materiálny, metodický a právny servis v tejto oblasti.

Dôraz kladie na priamu prácu s mládežou - vzdelávanie vedúcich a inštruktorov (táborové školy, výmeny skúseností, semináre k aktuálnym témam), manuálne workshopy, participácia mládeže na miestnej úrovni, programy na rozvoj kompetencií, projektový marketing k získaniu prostriedkov na mládežnícke iniciatívy a pod.

Web: www.radamok.cz